

آموزش عملی خواندن و نوشتن به کودکان
(دوره پیش دبستان)

نویسنده:

دکتر حسین عباسی

نشر واثیا

سرشناسه : عباسی، حسین، ۱۳۵۸ -
عنوان و نام پدیدآور : آموزش عملی خواندن و نوشتن به کودکان (دوره پیش دبستان)
مشخصات نشر : تهران : وائیا، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری : ۱۵۸ ص.
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۸۴۹۶-۱۵-۱
وضعیت فهرست نویسی : فیبای مختصر
یادداشت : فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است
شماره کتابشناسی ملی : ۴۴۱۲۵۲۶

نشر وائیا

آموزش عملی خواندن و نوشتن به کودکان (دوره پیش دبستان)

نویسنده: دکتر حسین عباسی

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۵

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۴۹۶-۱۵-۱

شمارگان: ۵۰۰

نشر وائیا: خیابان جمهوری خیابان منیری جاوید پلاک ۱۴ تلفن: ۰۹۱۲۱۸۶۶۵۵۸-۶۶۹۵۱۶۴۳

۱۵۰۰۰۰ ریال

فهرست

۱۱	هدف‌های کلی کتاب
۱۳	مقدمه
۱۵	فصل اول: مهارت‌های زبان آموزی
۱۷	تعریف زبان
۱۸	مهارت‌های زبان
۱۹	۱- مهارت گرامر دادن
۲۰	۲- مهارت صحبت کردن
۲۱	عوامل مؤثر در صحبت کردن
۲۲	۳- مهارت خواندن
۲۲	۴- مهارت نوشتن
۲۳	اهداف مهارت‌های زبان در دوره پیش دبستانی
۲۷	فصل دوم: خواندن
۲۹	کلیاتی درباره خواندن
۳۰	اهمیت و تعریف خواندن
۳۲	فرایند خواندن
۳۵	فعالیت خواندن
۳۵	اجزای فرایند خواندن
۳۷	اهداف خواندن
۳۸	عوامل مؤثر در خواندن
۳۹	مراحل خواندن
۴۱	رابطه خواندن با زبان
۴۳	فصل سوم: مهارت‌های آمادگی خواندن
۴۵	آمادگی خواندن
۴۸	عوامل مؤثر در کسب آمادگی‌های خواندن
۴۸	۱- آمادگی جسمانی

۶ □ آموزش عملی خواندن و نوشتن به کودکان (دوره پیش دبستان)

۴۹	۲- آمادگی ادراکی
۵۱	۳- آمادگی شناختی
۵۱	۴- آمادگی زبان
۵۲	۵- آمادگی عاطفی
۵۲	۶- آمادگی محیطی - تجربی
۵۴	نقش حواس در خواندن و نوشتن
۵۵	حافظه
۵۵	اساس زیسته حافظه حسی
۵۶	حافظه دیداری
۵۹	انواع حافظه دیداری
۶۰	الف (حافظه دیداری
۶۰	فعالیت‌هایی جهت تقویت حافظه دیداری
۶۱	ب (حافظه تمیز دیداری
۶۲	فعالیت‌هایی جهت تقویت حافظه تمیز دیداری
۶۲	ج (حافظه توالی دیداری
۶۳	فعالیت‌هایی جهت تقویت حافظه توالی دیداری
۶۳	د (تصویرخوانی (تصاویر ساده، زنجیره‌ای، داستان سازی)
۶۴	ه (هماهنگی دیداری حرکتی و تقویت آن
۶۵	فعالیت‌های هماهنگی دیداری حرکتی
۶۷	و (هوش دیداری - فضایی
۶۹	فعالیت‌هایی جهت تقویت هوش دیداری - فضایی
۷۱	حافظه شنیداری
۷۳	الف (ترکیب شنیداری
۷۳	ب (ادراک شنیداری
۷۳	پیوند شنیداری صدا در زمینه
۷۳	تشخیص شنیداری
۷۴	انواع حافظه شنیداری

۷۴	الف (حافظه شنیداری
۷۵	ب (تمیز شنیداری
۷۶	ج (توجه شنیداری
۷۶	د) توالی شنیداری
۷۷	تشخیص تفاوت‌ها و تشابهات محرک‌های شنیداری (صداها، محیطی، کلمات هم آغاز و هم پایان)
۷۷	آگاهی واج شناختی
۷۹	آگاهی از ساختار واج شناختی
۸۱	رابطه‌ی آگاهی واج شناختی و آگاهی واج شناختی
۸۲	آگاهی واج شناختی: پیش نیاز رشد خواندن و نوشتن و یا پیامد آن؟
۸۴	آگاهی واج شناختی به‌عنوان پیش‌بینی کننده‌ی رشد خواندن و نوشتن
۸۵	ارتباط میان آگاهی واج شناختی و رشد گفتار و خواندن و نوشتن
۸۵	خواندن و نوشتن گفتار
۸۵	نظام پردازشی گفتاری
۸۵	آگاهی واج شناختی و نارساخوانی
۸۶	آموزش آگاهی واج شناختی و آموزش خواندن و نوشتن
۸۷	فعالیت‌های آگاهی واج شناختی
۸۹	فصل چهارم: مفاهیم نوشتن
۹۱	تعریف نوشتن
۹۲	اهمیت مهارت نوشتن
۹۴	اهداف نوشتن در دوره پیش دبستانی
۹۴	عوامل موثر در نوشتن
۹۵	مراحل یادگیری نوشتن
۹۷	فصل پنجم: آمادگی برای نوشتن
۹۹	آمادگی مهارت نوشتن در کودکان
۱۰۱	۱- مهارت‌های حرکتی ظریف
۱۰۲	مهارت‌های حرکتی درشت
۱۰۲	مهارت‌های حرکتی ظریف

- ۱۰۳..... بازی هایی جهت تقویت مهارت های حرکتی ظریف انگشتان دست
- ۱۰۵..... ۲- آگاهی از دست برتر
- ۱۰۶..... برتری اندام دوگانه ی سمت راست
- ۱۰۶..... برتری اندام دوگانه ی سمت چپ
- ۱۰۷..... ناهماهنگی در اندام دوگانه در یک سمت
- ۱۰۸..... فعالیت های پیشنهادی برای تشخیص اندام برتر
- ۱۰۸..... الف (تشخیص دست برتر
- ۱۰۹..... ب (تشخیص گوش برتر
- ۱۱۰..... ج (تشخیص چشم برتر
- ۱۱۱..... د (تشخیص پای برتر
- ۱۱۱..... تشخیص ناهماهنگی در اندام دوگانه در یک سمت
- ۱۱۲..... راهکارهای پیشنهادی جهت اصلاح ناهماهنگی سمت اندام
- ۱۱۳..... ۳- تقویت حافظه دیداری و رابطه حافظه دیداری و نوشتن
- ۱۱۴..... ۴- هماهنگی چشم و دست در رابطه با نوشتن
- ۱۱۵..... فعالیت های پیشنهادی برای تقویت هماهنگی چشم و دست برای نوشتن
- ۱۱۵..... ۵- آموزش زیباشناسی در نمادهای خطی
- ۱۱۷..... فعالیت های پیشنهادی برای تقویت زیباشناسی
- ۱۱۷..... ۶- سمت شناسی و دانستن مفاهیم ساده ی مورد نیاز عمل نوشتن
- ۱۱۸..... فعالیت های پیشنهادی جهت تقویت سمت شناسی
- ۱۱۹..... ۷- آمادگی بدنی کودک برای نوشتن
- ۱۲۰..... الف (درست نگرفتن مداد
- ۱۲۱..... ب (نامناسب بودن محل نشستن
- ۱۲۳..... فعالیت های پیشنهادی جهت آمادگی بدن برای نوشتن
- ۱۲۴..... رعایت نکات مورد نیاز، در انجام فعالیت های پیش نیاز در آموزش نوشتن
- ۱۲۵..... مهارت های پیش نیاز بیشتر برای کسب توانایی در نوشتن
- ۱۳۱..... مراحل کنترل مداد یا ابزار کردن و استفاده از رنگ:
- ۱۳۳..... فصل ششم: اختلالات خواندن و نوشتن

۱۳۵	 ضرورت پرداختن به اختلالات یادگیری
۱۳۵	 شیوع اختلال یادگیری در دختران و پسران چگونه است؟
۱۳۷	 تعریف اختلالات یادگیری
۱۳۸	 زمینه‌های مختلف اختلالات یادگیری
۱۳۸	 اختلالات همبسته با اختلالات یادگیری
۱۴۲	 اختلالات خواندن
۱۴۲	 تعریف اختلال خواندن
۱۴۳	 شیوع نارسا نویسی
۱۴۴	 ناتوانی در خردن
۱۴۴	 انواع اختلالات خواندن
۱۴۵	 علل اختلال خواندن
۱۴۸	 اختلالات نوشتن
۱۴۹	 انواع اشکالات املایی
۱۴۹	 - ضعف دقت
۱۵۰	 - ضعف حافظه دیداری
۱۵۰	 - ضعف توالی دیداری
۱۵۰	 تمیز یا تشخیص بینایی
۱۵۰	 ضعف حافظه شنیداری
۱۵۰	 - ضعف حساسیت شنیداری
۱۵۱	 تعویض کلمه
۱۵۱	 مصطلح نویسی
۱۵۱	 قرینه نویسی
۱۵۱	 نارسا نویسی
۱۵۱	 وارونه نویسی
۱۵۲	 مشکلات آموزشی
۱۵۲	 اختلال خواندن و نوشتن در بدست‌نویسی چیست؟
۱۵۵	 منابع

دوره پیش دبستانی یکی از حساس‌ترین دوره‌های رشدی است که از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. در این دوره بایستی بر اساس توانایی‌های کودک و رشد همه جانبه او باشد، یادگیری مهارت‌های زبانی، رشد مهارت‌های زبانی است که شامل گوش دادن، گفتن، خواندن و نوشتن است. مهارت‌های گوش دادن و گفتن که جزء مهارت‌های شفاهی زبان است پیش از دو مهارت کتبی زبان، یعنی خواندن و نوشتن انجام می‌گیرد، بنابراین تأثیر مستقیم و به سببی در این دو مهارت دارند. یعنی بچه‌هایی که در گوش دادن و گفتن از تبحر لازم برخوردار باشند، مهارت کتبی زبان برایشان چندان مشکل نیست زیرا این دو پیش زمینه‌ها هستند. بنابراین لازم است در امر آموزش، دقت ویژه‌ای برای یادگیری مهارت‌های زبان اتفاق بیفتد. با توجه به این که دوره پیش دبستانی، تقویت دو مهارت شفاهی زبان (گوش دادن و گفتن) و هم چنین آادگی برای شروع خواندن و نوشتن است، لذا از هرگونه آموزش مستقیم حروف الفبا با خردداری شود زیرا در کلاس اول ابتدایی که خواندن و نوشتن بطور مستقیم شروع می‌شود دچار مشکلاتی می‌شوند، که در کتاب به آن‌ها اشاره شده است. هر چند ممکن است اولیاء گرامی کودکان دوست داشته باشند، فرزند دلبندشان سریع‌تر از مدرسه، خواندن و نوشتن را یاد بگیرند. این کتاب مشتمل بر ۶ فصل است. در فصل اول، کلیاتی درباره مهارت‌های زبان آموزی و اهداف هر یک از این مهارت‌ها، در دوره پیش دبستانی بحث شده است. در فصل دوم به مهارت خواندن و مؤلفه‌ها و عوامل مؤثر بر آن پرداخته است. در فصل سوم آمادگی کودکان برای مهارت خواندن و فعالیت‌هایی که لازم است در این دوره برای تقویت پیش

زمینه‌های خواندن اتفاق بیفتد، بحث شده است. در فصل چهارم، در خصوص مهارت نوشتن و مؤلفه‌ها و عوامل مؤثر بر آن بحث شده است. در فصل پنجم، آمادگی بچه‌ها برای مهارت نوشتن و فعالیت‌هایی که لازم است در این دوره برای تقویت پیش فرض‌های نوشتن اتفاق بیفتد، آمده است. در فصل ششم، اختلالات و مشکلات خواندن و نوشتن آمده است که در کلاس اول ممکن است برای کودکان پیش آید. اختلالات یادگیری که در خواندن و نوشتن برای دانش‌آموزان کلاس اول وجود دارد حاصل بی توجهی به فعالیت‌های یادگیری است که در دوره پیش دبستان انجام نمی‌شوند. و این فعالیت‌ها در فصل سوم و پنجم آمده است.

بنابراین این کتاب برای دانشجویان، اولیاء گرامی و مربیان دوره پیش دبستانی و حتی معلمان ابتدایی، چراغ راهی، رای رفع دغدغه‌ها و نگرانی‌های آن‌ها برای آموزش و یادگیری مهارت خواندن و نوشتن کودکان است. فعالیت‌های این کتاب در بچه‌ای برای خوانندگان باز می‌کند، تا بتواند این دغدغه را کاهش داده تا در کلاس اول دانش‌آموزان با مشکلات یادگیری و اختلالات آن روبرو نشوند. بنابراین فعالیت‌هایی که در این کتاب پیشنهاد شده است پیش زمینه‌هایی برای فعالیت‌های مربیان، دانشجویان و والدین گرامی است که با توجه به این فعالیت‌ها، بازی‌هایی برای کودکان طراحی نمایند، تا موجب تقویت انواع حافظه آنها شود.